

دستورالعمل اجرایی

بسته خدمات پایه سلامت کارکنان دولت

(موضوع بند ۸ مصوبه چهاردهمین جلسه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی)

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

تهران، ۱۴۰۰

عنوان و نام پدید آور: دستورالعمل اجرایی بسته خدمات پایه سلامت کارکنان دولت ... / تهیه و تدوین کامیاب عجاجی زاده، عباس پریانی، مریم روحانی؛ زیر نظر افشین استوار؛ به سفارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت، دفتر مدیریت بیماری‌های غیر واگیر.

مشخصات نشر: تهران: نشر مجسمه، ۱۳۹۷.

شماره: ۹۹۲۰-۰۹-۹۷۸۶۰۰

موضوع: ایران -- کارمندان و کارکنان -- سلامت و بهداشت

Iran -- Officials and employees -- Health and hygiene : موضوع

شناسه افزوده: یربان، عباس، ۱۳۴۴-

شناسه افزوده: روحانی، محمد، ۱۳۵۹-

شناسه افزوده: استوار، افشیر، ۱۳۵۱-

شناسه افزوده: ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. دفتر مدیریت بیماری‌های غیر واگیر

ده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۸۶۲/۵ HF۵۵۴۹/۵

دهبندی دیوبند: ۶۵۸/۳۰۶۰۹۵۵

شماره کتابشناسی: ۵۵۷۲۴۸۴

نتیجہ و تدوین:

دکتر کامبیز عیاضی زاده (دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)

عباس پریانی (مدیر گروه عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر)

مریم روحانی (کارشناس گروه عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر)

زیر نظر: دکتر افشین استوار (مدیر کل دفتر مدیریت بیماری های غیر واگیر)

به سفارش: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - معاونت بهداشت -

دفتر مدیریت بیماری‌های غیر واگیر

ناشر: مجسمہ

چاپ و صحافی: طرفہ

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شماره: ۹۷۸۶۰۰-۹۹۲۰-۰۹-۹

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

حق چاپ و نشر برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی محفوظ است.

مقدمه

طبق سند ملی کنترل بیماری‌های غیرواگیر، مهمترین هدف این سند کاهش ۲۵ درصد مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر تا سال ۲۰۲۵ می‌باشد. در واقع احتمال مرگ یک ایرانی ۳۰ تا ۷۰ ساله به علت بیماری واگیر حدود ۱۷ درصد می‌باشد که مطابق این سند قرار است ۲۵ درصد کاهش پیدا کند.

با این توصیف، جمعیت هدف میانسال و شغل، گروه هدف مهمی برای رسیدن به اهداف سند ملی غیرواگیر می‌باشند. شواهد زیادی در دهه‌های اخیر نشان داده است که مداخلات ارتقای سلامت در محیط‌های کار باید به عنوان یک بعد مهم ارتقای سلامت در جامعه در نظر گرفته شود، به‌طوری‌که ارتقای سلامت در محیط‌های کار در کشورهای توسعه یافته به عنوان قسمتی از راهبردهای ملی ارتقای سلامت به رسمیت شناخته می‌شود.

برنامه ارتقای سلامت در محل کار به فعالیت‌هایی اشاره دارد که در محل کار انجام گرفته و از سلامت و رفاه کارکنان حمایت می‌کند. این فعالیت‌ها ممکن است بر تغییر رفتار فردی (مانند جلسات آموزشی یا کلاس‌های فعالیت بدنی) تمرکز داشته باشند و یا ممکن است سطوح سازمانی را، برای ایجاد سیاست‌ها و محیط‌های فیزیکی و اجتماعی که از رفتارهای بهداشتی حمایت می‌کنند (مانند سیاست‌های تهیه غذای سالم یا تسهیلات مربوط به فعالیت بدنی) هدف قرار دهند.

مطالعات هزینه اثر بخشی نیز نشان داده است که یک واحد سرمایه‌گذاری برای

ارتقای سلامت در محیط کار منجر به هشت واحد صرفه جویی در هزینه‌ها به علت کاهش عوامل خطر، بیماری، افزایش بهره‌وری و کاهش غیبت از کار خواهد شد. در عین حال نشان داده شده است که مداخله جهت کنترل بیماری‌های غیرواگیر از جمله هزینه اثربخش‌ترین مداخلات بوده است. در واقع تحقیقات نشان می‌دهد اجرای برنامه‌های ارتقای سلامت در محل کار، مزایا و منافع عینی (قابل اندازه‌گیری) زیادی برای سازمان‌ها و کارفرمایان به همراه دارد. از جمله می‌توان به افزایش بازدهی و بهره‌وری در محل کار، کاهش میزان غیبت، افزایش رضایت کارکنان، بهبود فرایند استخدام و ابقای کارکنان، افزایش تعهدات سازمانی کارکنان و کاهش میزان غرامت شغلی اشاره کرد.

اقدامات ارتقا سلامت کارکنان در سه بعد اصلی در سازمان پیاده شود:

- جلب حمایت مدیران سازمان: جهت تدوین و اجرای سیاست‌های مبتنی بر سلامت در سازمان مانند اجرای تغذیه سالم در مراکز ارائه مواد غذایی در سازمان.
- خدمات فردی (عمدتاً مبتنی بر برنامه ایران): مشاوره عوامل خطر غیرواگیر به خصوص تغذیه سالم، فعالیت بدنی، کنترل مصرف دخانیات، کاهش استرس، همچنین غربالگری عوامل خطر بیولوژیک شامل دیابت، چربی خون و نیز غربالگری سرطان.
- مهندسی محیط: شناسایی، ارزیابی خطر و مدیریت خطرات در محیط کاری

با توجه به تصویب و ابلاغ بسته خدمات پایه سلامت کارکنان دولت، در مستند حاضر، دستورالعمل اجرایی این بسته خدمات تدوین شده است.

فهرست

تعاریف و مفاهیم.....	۷
دستورالعمل اجرایی بسته خدمات پایه سلامت کارکنان دولت.....	۹
تکالیف سازمان‌ها در اجرای بسته خدمات پایه سلامت کارکنان دولت.....	۱۲
دستورالعمل سنجش استانداردها در سازمان دولتی و پیاده‌سازی بسته خدمات کارکنان.....	۱۳
تعریف انواع واحد سازمانی.....	۱۴
استانداردهای کلی ارتقای سلامت در سازمان.....	۱۵
استاندارد مرتبط با حیطه تغذیه سالم و کنترل وزن.....	۱۷
استانداردهای مرتبط با حیطه فعالیت بدنی.....	۲۱
استاندارد مرتبط با حیطه کنترل مصرف دخانیات.....	۲۶
استانداردهای مرتبط با حیطه سلامت روان و استرس شغلی.....	۲۸
استاندارد مرتبط با حیطه حوادث محیط کار، کمک‌های اولیه و تدبیر فوریت‌های پزشکی...۳۲	۳۲
استاندارد مرتبط با محیط فیزیکی، عوامل شیمیایی و ارگونومی.....	۳۵
استانداردهای مرتبط با خطر سنجی قلبی (پرفشاری خون، چربی و قند بالا، و غربالگری‌های سرطان‌های مهم.....	۳۷
استانداردهای مرتبط با حیطه "آشنایی با علائم و نشانه‌های بیماری‌های مهم".....	۴۰
استاندارد مرتبط با حیطه بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن، مکمل غذایی یا دارو.....	۴۱
نحوه محاسبه نمره کل.....	۴۳
قالب برنامه عملیاتی سازمان‌ها.....	۴۴